

HLJ-katsaus 5/2009

Vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi Helsingin seudun liikennejärjestelmä- suunnitelman (HLJ 2011) valmistelussa

Liikennejärjestelmä vaikuttaa suoraan liikkumis- ja kuljetusmahdollisuuksiin, liikkumisen mutkattomuuteen ja autottoman elämäntavan edellytyksiin. Liikennejärjestelmän vaikutukset näkyvät asukkaille myös välillisesti, erityisesti ilmanlaadun ja melun sekä liikenteen tuottamien kasvihuonekaasupäästöjen muodossa.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ 2011) määritellään liikennejärjestelmän kehittämisen suunta-
viivat ja suunnataan seudullista liikenne-
politiikkaa. HLJ 2011:tä tehdään koko
Helsingin seudun yhteisenä hankkeena,
jossa ovat mukana pääkaupunkiseudun
kunnat, Kuuma-kunnat ja Kuntaryhmä
Neloset. Suunnitelmassa tarkastellaan
liikennejärjestelmän kehittämistä aina
vuoteen 2050 saakka. Suunnitelmasta
on tarkoitus tehdä päätös vuoden 2011
alussa.

Vaikutusten arvioinnin tavoitteena on vaikutustiedon tuottaminen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua, vuorovaikutusta ja päätöksentekoa varten koko suunnittelun ajan. HLJ 2011 on suunnitelmia ja ohjelmia koskevan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (nk. SOVA-laki) alainen. Lais-
sa on määritelty esimerkiksi arvioitavat ympäristövaikutukset. HLJ 2011:n vaikutuksia arvioidaan kattavammin kuin laki edellyttää: arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi liikenteelliset ja taloudelliset vaikutukset.

Sidosryhmien ja kansalaisten osallistuminen ja vuorovaikutus muodostavat keskeisen osan HLJ 2011:n valmistelua ja vaikutusten arviointia. HLJ 2011 laaditaan vuorovaikutuksessa eri osapuolten kanssa.

Vuorovaikutuksen tavoitteita ja menetelmiä

Vuorovaikutuksen tavoitteina on tarjota mahdollisuuksia vaikuttaa suunnitelman laadintaan ja vaikutusten arviointiin, kehittää yhteistyötä eri tahojen välillä sekä kerätä ja nostaa esille erilaisia näkemyksiä liikennejärjestelmäsuunnitelmasta.

Vuorovaikutuksen painopiste on viranomaistahojen ja järjestöjen osallistumisessa, mutta myös asukkaille tarjotaan mahdollisuutta antaa palautetta ja osallistua tilaisuuksiin. Asioita pyritään esittämään konkreettisesti ja kansantajuisesti. Oheisessa taulukossa on lueteltu tiivistetysti käytettävien vuoropuhelumenetelmien kohderyhmät, päätavoitteet ja erityispiirteet.

Käytettävien vuoropuhelumenetelmien kohderyhmiä, tavoitteita ja erityispiirteitä.

	Kohderyhmä	Tavoite	Erityistä
HLJ-internetsivut • sähköpostipalaute • nettikyselyt • kauden kysymys	kaikki kiinnostuneet	tiedotus, palaute, tiedonhankinta	jatkuva tietopankki, palautemahdollisuus, näkemyksien selvittäminen
HLJ-yleisötilaisuudet	kaikki kiinnostuneet	vuoropuhelu	tietoiskut ja avoimet ovet
HLJ-seminaarit	vuorovaikutustahojen edustajat	vuoropuhelu	asiantuntijaesitykset, kommentointi
Vaikutusarvioinnin teematilaisuudet	vuorovaikutustahojen edustajat	vuoropuhelu	seminaari-, työpaja- tai kokoustyyppisiä
HLJ-työpajat	vuorovaikutustahojen edustajat	suunnattu vuoropuhelu	osallistujien ryhmätyöt, yhteistuotokset, 20–50 osallistujaa
HLJ-yhteistyötapaamiset	vuorovaikutustahojen edustajat	suunnattu vuoropuhelu	palaverit ja tapaamiset

Aitoa, luottamuksellista ja erilaisia intressejä esille nostavaa keskustelua tavoitellaan suunniteltujen vuorovaikutustapahtumien kautta. Vuoropuhelu hoidetaan mahdollisimman jäsennellysti ja perustellusti ja se dokumentoidaan. Vuorovaikutustoimet ajoitetaan ja kytketään suunnitteluprosessin eri vaiheisiin ja osa-alueisiin.

Vuorovaikutuksen alustava aikataulu

HLJ 2011	2009												2010												2011	
Vuorovaikutuksen aikataulu	T	H	M	H	T	K	H	E	S	L	M	J	T	H	M	H	T	K	H	E	S	L	M	J	T	H
Tausta- ja osaselvitykset																										
Suunnitelman laadinta																										
Kehittämislinjau ja vaihtoehtotarkastelut																										
Liikennejärjestelmän visio ja kehittämisstrategia																										
Vaikutusten arviointi																										
Liikennejärjestelmäluonnoksen käsittely																										
Osallistuminen ja vuorovaikutus																										
HLJ-internetsivut																										
HLJ-sähköpostilista ja -yhteyshenkilöt																										
HLJ-seminaarit																										
HLJ-yleisötilaisuudet																										
Vaikutusarvioinnin teematilaisuudet																										
HLJ-töppärit ja yhteistyötapaamiset																										

Vaikutusten arvioinnin toteutus

Vaikutusten arvioinnin tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva HLJ 2011:n merkittävistä vaikutuksista. Työssä keskitytään liikennejärjestelmätasolla olennaisiin vaikutuksiin ja arvioidaan HLJ 2011:n vision ja kärkitavoitteiston toteutumista.

Arvioinnissa käsitellään niin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia kuin toimivuus-, ympäristö-, maankäyttö- ja turvallisuusvaikutuksia. Tarvittaessa vaikutuksia käsitellään myös alueittain ja väestöryhmittäin. Vaikutusten havainnollistamista ja kohdistumisen arviointia varten tehdään lisäksi esimerkkiperhetarkasteluja.

Vaikutusten arviointi perustuu erilaisten keinojen vaikutuksista muissa selvityksissä tuotettuun tietoon ja niitä täydentäviin arvioihin. Erilaiset keinot ryhmitellään ja niiden vaikuttavuutta analysoidaan ryhminä. Analyysin tuloksena laaditaan yhteenvetokortteja, joista on esitetty esimerkit oheisessa kuvassa.

Tyypikeino 3.2

Terminaalien ja liityntäpysäköinnin kehittäminen

Tyypikeinon kuvaus (mitä toimia tarkoittaa, missä käyttökelpoinen, mitä suuruusluokkaa kustannukset, miten toteutettavissa, jne.)

Tyypikeinon vaikutusten ja vaikuttavuuden kuvaus (olennaiset vaikutukset sekä kärkitavoitteiden toteutuminen).

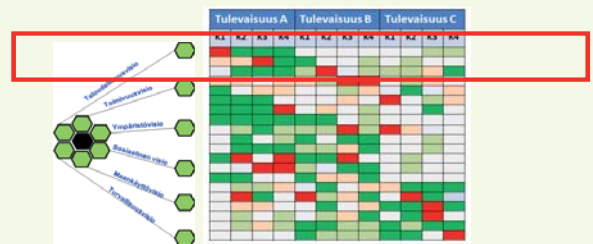
Mahdolliset merkittävät "sivuvaikutukset" sekä olennaiset ympäristölliset näkökulmat

Kärkitavoite 1.2

Logistiset kustannukset alenevat

Tavoitteen täsmennys (mahdolliset tavoitearvot ja alueellinen kohdentuminen).
Arvio tavoitteen tilasta nykyhetkellä (nykytilatyön pohjalta) ja kehityksestä (tulevaisuustyön pohjalta).

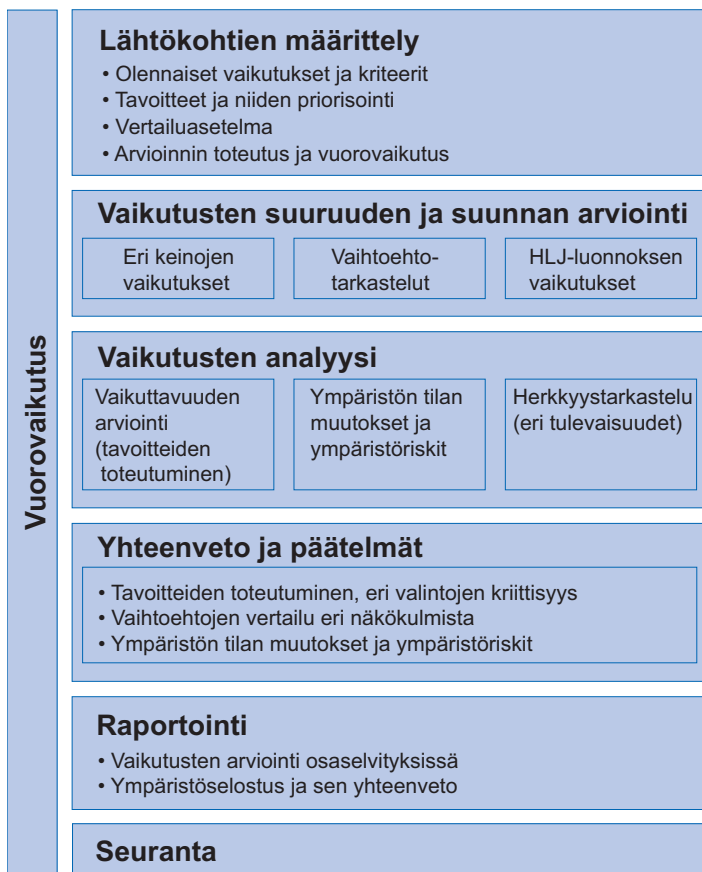
Yhteenvedo siitä, miten eri tyypikeinot vaikuttavat tämän kärkitavoitteen toteutumiseen (eri tulevaisuuksissa).

Mahdolliset merkittävät "sivuvaikutukset" sekä olennaiset ympäristölliset näkökulmat

Suunnitelman vaihtoehtotarkastelut tehdään niputtamalla erilaisia keinoja kokonaisuuksiksi keinojen vaikuttavuuden ja yhteensopivuuden mukaan. Vaikutuksia verrataan nykytilaan ja ns. vertailuvaihtoehtoon, joka perustuu Helsingin seudun voimassa oleviin liikennejärjestelmäsuunnitelmiin.

Vaikutusten arviointikehikko kuvaa arviointiprosessin kulkua ja sisältöä sekä kytkentää vuorovaikutukseen.

Vaikutusten arviointikehikko

Muita HLJ-katsauksia:
 1/2009, HLJ 2011:n puiteohjelma
 2/2009, HLJ 2011, Liikenteen nykytila
 3/2009, HLJ 2011, Tulevaisuustarkastelu
 4/2009, HLJ 2011, Visio- ja strategiakehikko
 6/2009, HLJ 2011:n valmistelun tilanne syksyllä 2009